



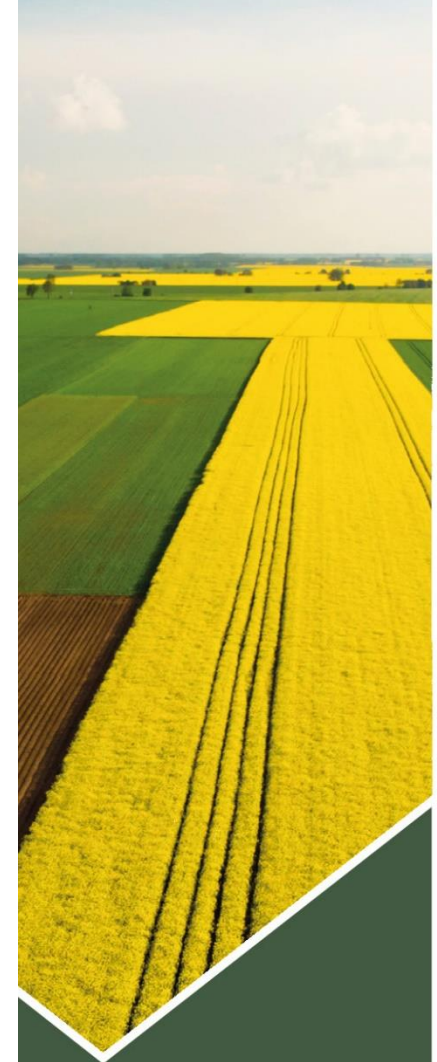
„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.” Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

Departament Płatności Bezpośrednich,
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi





Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

Cel: promowanie praktyk rolniczych przyczyniających się do ochrony cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków ptaków, zagrożonych zasobów genetycznych roślin i zwierząt w rolnictwie, a także ochrony różnorodności krajobrazu oraz zapewnienie miejsca bytowania oraz bazy pokarmowej dla organizmów pożytecznych, w tym owadów zapylających i ptaków krajobrazu rolniczego.

Kontynuacja wsparcia wdrażanego w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020. Różnice wynikają ze zmian w przepisach unijnych, doświadczeń wyniesionych z poprzedniego okresu programowania oraz konieczności realizacji dodatkowych potrzeb środowiskowo-klimatycznych i z zakresu ochrony zasobów genetycznych.

- Niektóre z dotychczasowych praktyk – „przejście” do ekoschematów
- Nowe instrumenty wsparcia (bioróżnorodność na gruntach ornych)
- Modyfikacje w dotychczasowych instrumentach (m.in.: rozszerzenie wsparcia: „ptaki poza obszarem Natura 2000, nowe gatunki/odmiany roślin, płatność do samic, dodatkowe płatności)



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000
2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000
3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 - **NOWA**
4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych
5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie
6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie
7. Bioróżnorodność na gruntach ornych - **NOWA**

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

Wszystkie warianty w ramach interwencji wraz ze stawkami płatności

Interwencja	Wariant	Stawka płatności
1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Ochrona siedlisk przyrodniczych:	
	1.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1 568 zł/ha
	1.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1 452 zł/ha
	1.3. Murawy	1 612 zł/ha
	1.4. Półnaturalne łąki wilgotne	1 115 zł/ha
	1.5. Półnaturalne łąki świeże	1 497 zł/ha
	1.6. Torfowiska	912 zł/ha
	1.6.1. Torfowiska – wymogi kluczowe	1 536 zł/ha
	1.6.2. Torfowiska – wymogi kluczowe i uzupełniające	
	Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:	
	1.7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziob i czajka)	1 055 zł/ha
	1.8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego	1 347 zł/ha
	1.9. Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki	1 555 zł/ha
1.10 Ochrona siedlisk lęgowych derkacza	1 055 zł/ha	



2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000

Ochrona siedlisk przyrodniczych:

2.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1 568 zł/ha
2.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1 452 zł/ha
2.3. Murawy	1 612 zł/ha
2.4. Półnaturalne łąki wilgotne	1 115 zł/ha
2.5. Półnaturalne łąki świeże	1 497 zł/ha
2.6. Torfowiska	
2.6.1. Torfowiska – wymogi kluczowe	912 zł/ha
2.6.2. Torfowiska – wymogi kluczowe i uzupełniające	1 536 zł/ha

Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:

2.7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyc, krwawodziób i czajka)	1 055 zł/ha
2.8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego	1 347 zł/ha
2.9. Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki	1 555 zł/ha
2.10 Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza	1 055 zł/ha

3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000

836 zł/ha

4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych

2 117 zł/ha



5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	5.1. Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin	1 411 zł/ha
	5.2. Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin	1 619 zł/ha
6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	6.1.1. Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mleczne	2 738 zł/szt.
	6.1.2. Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mięsne	1 752 zł/szt.
	6.2.1.1. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie małopolskie i wielkopolskie)	2 669 zł/szt.
	6.2.1.2. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie małopolskie i wielkopolskie)	5 925 zł/szt.
	6.2.2.1. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie śląskie)	2 461 zł/szt.
	6.2.2.2. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie śląskie)	5 275 zł/szt.
	6.2.3.1. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (koniki polskie i huculskie)	2 395 zł/szt.
	6.2.3.2. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (koniki polskie i huculskie)	5 130 zł/szt.
	6.2.4.1. Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim)	2 185 zł/szt.
	6.2.4.2. Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim)	2 513 zł/szt.
	6.3. Zachowanie lokalnych ras owiec	500 zł/szt.
	6.4. Zachowanie lokalnych ras świń	1335 zł/szt.
	6.5. Zachowanie lokalnych ras kóz	953 zł/szt.
	7. Bioróżnorodność na gruntach ornych	7.1. Wieloletnie pasy kwietne
7.2. Ogródki bioróżnorodności		2 342 zł/ha



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne GŁÓWNE ZAŁOŻENIA

Główne założenia:

- zobowiązania podejmowane są przez beneficjentów na **okres 5 lat**
- wymogi wykraczają **ponad wymogi podstawowe (w tym m.in. wzmocnioną warunkowość)** oraz są inne niż praktyki w ramach ekoschematów
- płatności stanowią **rekompensatę** poniesionych kosztów i utraconych dochodów wynikających z podjętych zobowiązań



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne WARUNKI

Warunki przyznania płatności (poziom ustawy):

- posiadanie użytków rolnych lub tzw. obszarów przyrodniczych (tj. obszarów niebędących użytkami rolnymi, na których występują określone typy cennych siedlisk) o powierzchni nie mniejszej niż **1 ha**
- pomoc przyznawana do gruntu, który w dniu **31 maja** roku (w którym został złożony wniosek), jest w posiadaniu podmiotu ubiegającego się o płatność na podstawie tytułu prawnego
- minimalna powierzchnia działki (rolnej lub przyrodniczej), do której przyznawane jest wsparcie to **0,1 ha**.



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne WARUNKI

Warunki przyznania płatności (poziom rozporządzenia):

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną przyznaje się rolnikowi albo zarządcy jeżeli:

- realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne przez **5 lat**,
- spełniania szczegółowe **warunki** przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach interwencji lub ich wariantów.




Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne ZOBOWIĄZANIA RŚK

Zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne (rśk):

- realizowane jest w ramach **jednego wariantu** albo **jednej rasy lokalnej zwierząt** lub **jednej interwencji** (w przypadku gdy interwencja nie obejmuje wariantu).
- można realizować **jednocześnie więcej niż jedno zobowiązanie**, z tym że takie same zobowiązania można realizować, jeżeli zostały podjęte w różnych latach (z wyjątkiem przejęcia zobowiązania od innego beneficjenta).

W przypadku interwencji: *Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie* i *Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie* realizacja takich samych zobowiązań możliwa jest **jedynie w przypadku kontynuacji** takiego samego z obowiązań podjętego przez innego rolnika.



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne ZOBOWIĄZANIA – zasoby genetyczne zwierząt

Rolnik nie może realizować zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantów interwencji *Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie* w ramach danej rasy lokalnej zwierząt, jeżeli realizuje równocześnie zobowiązanie rśk PROW 2014-2020, którym objęte są zwierzęta tej samej rasy.

! Wyjątek: rolnicy, którzy realizują zobowiązanie rśk PROW 2014-2020 w ramach danej rasy krów lub loch mogą podjąć zobowiązanie rśk (PS 2023-2027) w ramach analogicznych wariantów do samców tej samej rasy.



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne WSPÓLNE WYMOGI

Rolnik lub zarządca:

- posiada **plan działalności rolnośrodowiskowej** sporządzony przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego lub dodatkowo w przypadku interwencji 1 i 2 również przy udziale eksperta przyrodniczego,
- ! Plan nie jest wymagany dla interwencji *Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie*
- prowadzi **rejestr działalności rolnośrodowiskowej** (może być prowadzony na jednym formularzu z rejestrem działalności ekologicznej (prowadzonym na potrzeby zobowiązania PROW 2014-2020 jak i PS 2023-2027) jak i rejestrem działalności rolnośrodowiskowej prowadzonym na potrzeby zobowiązania PROW 2014-2020),
- przestrzega **odnośnych minimalnych wymogów** dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz innych odpowiednich obowiązkowych wymogów ustanowionych na mocy prawa krajowego,



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne WSPÓLNE WYMOGI

Rolnik lub zarządca:

- posiada **dokumentację przyrodniczą** stanowiącą szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, sporządzoną przez eksperta przyrodniczego (dla interwencji 1 i 2),
! ale dokumentacja przyrodnicza nie jest wymagana jeśli:
 - występowanie w PO/PZO dla danego obszaru Natura 2000 określono działania obligatoryjne lub fakultatywne dla danego siedliska lub danego gatunku ptaka objętego pomocą w ramach odpowiedniego wariantu
 - zasięg występowania dubelta lub wodniczki wynika warstw cyfrowych (opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez GLOŚ)



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne WSPÓLNE WYMOGI

Rolnik lub zarządca przestrzega:

- **szczegółowych wymogów** dla poszczególnych interwencji (załącznik nr 2 do rozporządzenia) jak również wymogów określonych w planie rś (doprecyzowanych) przez doradcę rolnośrodowiskowego (interwencja 3, 4, 7- wariant 7a) lub eksperta przyrodniczego (interwencja 1 i 2).
- ! w planie mogą być wskazane wymogi, które są sprzeczne z wymogami RŚK o ile wynika to z działań ochronnych PZO/PO dla obszaru Natura 2000



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne ZOBOWIĄZANIE RŚK

Zobowiązanie jest realizowane **od dnia 15 marca** roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności rśk i obejmuje:

- 1) **użytki rolne** lub **obszary przyrodnicze** zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, spełniające warunki przyznania płatności, objęte obszarem zatwierdzonym
- 2) **zwierzęta ras lokalnych** zadeklarowane we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danej rasy lokalnej dla których są spełnione warunki przyznania płatności, będące zwierzętami zatwierdzonymi



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne ZMIANY W ZOBOWIĄZANIU RŚK

Dopuszczone główne zmiany w zobowiązaniu rśk:

- **wielkość obszaru** objętego zobowiązaniem rśk lub **zmiana miejsca realizacji** tego zobowiązania w przypadku interwencji *Zachowania zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie*
- **zmiana miejsca realizacji** zobowiązania w przypadku wariantu *Ogródki bioróżnorodności*
- **zastąpienia zwierząt** danej rasy lokalnej objętych tym zobowiązaniem zwierzętami tej samej rasy w ramach interwencji *Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie*



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne REALIZACJA ZOBOWIĄZAŃ NA TYM SAMYM OBSZARZE

Zasada: nie można realizować kilku zobowiązań rśk na tym samym obszarze (dotyczy to również zobowiązań rśk PROW 2014-2020 oraz zobowiązań ekologicznych PROW 2014-2020 i PS 2023-2027)

! Ale dopuszcza się realizację na tym samym obszarze:

- wariantów interwencji *Zachowania zagrożonych zasobów genetycznych roślin* w rolnictwie oraz zobowiązania rśk PROW w ramach Pakietu 1. *Rolnictwo zrównoważone* lub Pakietu 2. *Ochrona gleb i wód*;
- wariantów interwencji *Bioróżnorodność na gruntach ornych* oraz zobowiązani rśk PROW w ramach Pakietu 1. *Rolnictwo zrównoważone*;
- wariantu *Ogródki bioróżnorodności* oraz zobowiązania rśk PROW w ramach Pakietu 2. *Ochrona gleb i wód*.

WARUNKI: INTERWENCJA 1. OCHRONA CENNYCH SIEDLISK I ZAGROŻONYCH GATUNKÓW NA OBSZARACH NATURA 2000

Płatność jest przyznawana do obszarów Natura 2000:

- **trwałych użytków zielonych** (wszystkie warianty)
- **obszarów przyrodniczych** (wybrane warianty siedliskowe: łąki selernicowe i słonorośla, murawy, torfowiska oraz warianty ptasie)

We wdrażanie tej interwencji zaangażowani są ekspersi przyrodniczy. Ich rolą jest m.in. (i) stwierdzenie występowania siedliska/gatunku ptaka – tylko jeśli nie wynika to z PO/PZO lub zasięgów występowania wybranych gatunków ptaków, (ii) doprecyzowanie wymogów uwzględniając stan siedliska oraz uwarunkowania lokalne.

Obszar wdrażania (kwalifikacja działek)* - nowe podejście:

a) siedlisko „ptasie” (wodniczka i dubelt) wskazane **w warstwach cyfrowych** opracowanych w ramach monitoringu GIOŚ

b) siedlisko przyrodnicze oraz siedlisko „ptasie” wskazane **w PO lub PZO**

c) siedlisko przyrodnicze oraz siedlisko „ptasie” stwierdzone w **drodze inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej przez eksperta** (tylko jeśli nie jest spełniony pkt a lub pkt b)

brak dokumentacji przyrodniczej



WARUNKI: INTERWENCJA 1. OCHRONA CENNYCH SIEDLISK I ZAGROŻONYCH GATUNKÓW NA OBSZARACH NATURA 2000

Zasady realizacji interwencji:

- **Zgodność realizacji wariantu z PZO/PO** (jeżeli jest określony przedmiot ochrony i działania ochronne)
- Jeśli obszar **PZO/PO** pokrywa się zasięgiem występowania wodniczki/dubelta (warstwa), ale wskazywany jest inny gatunek/siedlisko możliwa realizacja albo wariantu odpowiadającemu warstwie albo wariantu odpowiadającemu PZO/PO
- **Brak sprzeczności** wymogów rśk z działaniami ochronnymi PZO/PO

! Jeśli **występuje sprzeczność** wymogów rśk z działaniami ochronnymi PZO/PO to:

1) zobowiązanie rśk jest realizowane zgodnie z tymi działaniami, w odniesieniu do których wystąpiła ta sprzeczność oraz te działania są wskazane w planie rś jako wymogi realizowanego zobowiązania rś albo

2) zobowiązanie rśk jest realizowane zgodnie z wymogami rozporządzenia - o ile RDOŚ, potwierdził że dany wariant może być realizowany.



WARUNKI: INTERWENCJA 1. OCHRONA CENNYCH SIEDLISK I ZAGROŻONYCH GATUNKÓW NA OBSZARACH NATURA 2000

Możliwość realizacji **wariantów ptasich na obszarach SOO** (natura siedliskowa):

- Jeśli dla obszaru SOO nie ma PZO/PO i obszar ten stanowi trwały użytek zielony wrażliwy pod względem środowiskowym (wyznaczony na potrzeby GAEC 9) i nie jest to jednocześnie obszar ptasi to można realizować warianty ptasie - o ile **RDOŚ wyrazi zgodę**.
- Jeśli obszar SOO pokrywa się z warstwą (zasięgiem występowania dubelta i wodniczki) i obszar ten stanowi trwały użytek zielony wrażliwy pod względem środowiskowym (wyznaczony na potrzeby GAEC 9) i nie jest to jednocześnie obszar ptasi to można realizować warianty ptasie (dubelt i wodniczka) - o ile **RDOŚ wyrazi zgodę**.

WARUNKI: INTERWENCJA 2. OCHRONA CENNYCH SIEDLISK I ZAGROŻONYCH GATUNKÓW POZA OBSZARAMI NATURA 2000

Płatność jest przyznawana do:

- **trwałych użytków zielonych** (wszystkie warianty)
- **obszarów przyrodniczych** (wybrane warianty siedliskowe: łąki selernicowe i słonorośla, murawy, torfowiska oraz warianty „ptasie”)

We wdrażanie tej interwencji zaangażowani są ekspersi przyrodniczy. Ich rolą jest m.in. (i) stwierdzenie występowania siedliska/gatunku ptaka – tylko jeśli nie wynika to zasięgów występowania wybranych gatunków ptaków, (ii) doprecyzowanie wymogów uwzględniając stan siedliska oraz uwarunkowania lokalne.

Obszar wdrażania (kwalifikacja działek)* - nowe podejście:

- a) siedlisko „ptasie” (wodniczka i dubelt) wskazane **w warstwach cyfrowych** opracowanych w ramach monitoringu GIOŚ
- c) siedlisko przyrodnicze oraz siedlisko „ptasie” stwierdzone w **drodze inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej przez eksperta** (jeśli nie jest spełniony pkt a)



WARUNKI: INTERWENCJA 3. EKSTENSYWNE UŻYTKOWANIE ŁĄK I PASTWISK NA OBSZARACH NATURA 2000

- Brak eksperta przyrodniczego – duża rola doradcy (podobieństwo do wariantu 4.7. PROW2014-2020)
- Płatność jest przyznawana do **trwałych użytków zielonych**
- Realizacja poza obszarami, dla których w PZO/PO lub w warstwach zasięgów występowania dubelta i wodniczki wskazano siedliska/ptaki wspierane w ramach interwencji 1.
- **Brak sprzeczności** wymogów rśk z działaniami ochronnymi PZO/PO
- **!** Jeśli występuje **sprzeczność** wymogów rśk z działaniami ochronnymi PZO/PO to:
 - 1) zobowiązanie rśk jest realizowane zgodnie z tymi działaniami, w odniesieniu do których wystąpiła ta sprzeczność oraz te działania są wskazane w planie rś jako wymogi realizowanego zobowiązania rś albo
 - 2) zobowiązanie rśk jest realizowane zgodnie z wymogami rozporządzenia - o ile RDOŚ, potwierdził że dany wariant może być realizowany.
- Jeśli dla obszaru SOO (natura siedliskowa) nie ma PZO/PO i obszar ten stanowi trwały użytek zielony wrażliwy pod względem środowiskowym (wyznaczony na potrzeby GAEC 9) i nie jest to jednocześnie obszar ptasi to można realizować Interwencję 3 - o ile RDOŚ wyrazi zgodę



WARUNKI: INTERWENCJA 4. ZACHOWANIE SADÓW TRADYCYJNYCH ODMIAN DRZEW OWOCOWYCH

Płatność rśk jest przyznawana do gruntów, na których są uprawiane drzewa owocowe odmian:

- wymienionych w załączniku lub
- tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950

WARUNKI: INTERWENCJA 5. ZACHOWANIE ZAGROŻONYCH ZASOBÓW GENETYCZNYCH ROŚLIN W ROLNICTWIE

Płatność rśk jest przyznawana do gruntów ornych, na których są uprawiane rośliny:

➤ W przypadku wariantu 5.1. Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin

1) **odmian regionalnych lub amatorskich** wpisanych do rejestru odmian prowadzonego na podstawie przepisów o nasiennictwie,

2) **odmian marginalnych** wpisanych do krajowego rejestru lub zarejestrowanych we Wspólnym katalogu odmian roślin rolniczych, z **gatunków roślin rolniczych** wymienionych w załączniku nr 4,

3) **gatunków rzadko uprawianych roślin rolniczych i warzywnych** wymienionych w załączniku nr 4,

4) **gatunków rzadko uprawianych roślin zielarskich** wymienionych w ust. 3 pkt 3 załącznika nr 4 do rozporządzenia.

➤ 2. W przypadku wariantu 5.2. Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin do roślin wskazanych w pkt 1-3 (bez gatunków zielarskich)

Maksymalna powierzchnia wsparcia w ramach wariantów 1 i 2 nie może być łącznie większa niż 5 ha dla gatunku/odmiany.

Minimalna powierzchnia wsparcia w ramach wariantu 2 dla roślin odmian regionalnych, amatorskich lub marginalnych – określona dla wytwarzania materiału siewnego kategorii kwalifikowany w przepisach o nasiennictwie

Warunki: Interwencja 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

- **Wsparcie** nie tylko do samic ale również **do samców**: **bydło mleczne i mięsne** (wsparcie do samic i samców), **konie** (wsparcie do samic i samców) - ale oddzielny wariant dla samców i oddzielny wariant dla samic, **owce** (wsparcie do samic; stawka uwzględnia utrzymanie samców), **świnie** (wsparcie do samic i samców), **kozy** (wsparcie do samic; stawka uwzględnia utrzymanie samców)
- **Minimalne liczebności** zwierząt zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności rśk, objętych programem ochrony zasobów genetycznych zwierząt :
 - 4 krowy tej samej rasy*
 - 2 klacze tej samej rasy
 - 1 ogier tej samej rasy
 - 10 loch rasy puławskiej, 8 loch rasy złotnickiej białej/złotnickiej pstrej *
 - 30/15/10 owiec samic – w zależności od rasy
 - 3 kozy samice
- **Maksymalne liczebności**:
 - Klacze: sokólskie i sztumskie - 50 szt. pozostałe rasy - 80 szt.
 - Krowy: 100 szt.
 - Świnie: puławska 70 loch – pozostałe rasy świń 100 loch

Rolnicy, którzy realizują zobowiązanie rśk PROW 2014-2020 w ramach danej rasy krów lub loch mogą podjąć zobowiązanie rśk (PS 2023-2027) w ramach analogicznych wariantów **do samców tej samej rasy. Warunek – minimalna liczba krów lub loch jest objęta równocześnie realizowanym zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym PROW.*



WARUNKI: INTERWENCJA 7. BIORÓŻNORODNOŚĆ NA GRUNTACH ORNYCH

Płatność rśk jest przyznawana do gruntów ornych, na których utrzymywane są:

- W przypadku wariantu 7.1 **Wieloletnie pasy kwietne** - wieloletnie pasy kwietne założone z wykorzystaniem mieszanki zawierającej gatunki z załącznika
- W przypadku wariantu 7.2 **Ogródki bioróżnorodności** - ogródki bioróżnorodności założone z roślin:
 - gatunków lub odmian przewidzianych do pomocy w ramach wariantu 5.2. *Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin* (odmiany regionalne, amatorskie, marginalne oraz inne rzadko uprawiane rośliny rolnicze i warzywne),
 - gatunków zielarskich, warzywnych wymienionych w załączniku,
 - gatunków, odmian, form lub gentotypów uprawianych dawniej na terenie Polski, a współcześnie nieuprawianych, których materiał siewny został pozyskany z kolekcji banków genów.

Rolnik może w gospodarstwie założyć i utrzymywać **maksymalnie dwa ogródki** bioróżnorodności.

Maksymalna powierzchnia ogródka to 0,5 ha.

REGUŁY DOTYCZĄCE PŁATNOŚCI RŚK

- **Stawki płatności** określone w załączniku do rozporządzenia (zwiększone w stosunku do obecnie realizowanych pakietów PROW 2014-2020)
- Mechanizm **degresywność** płatności dla Interwencji 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000
 - 100% stawki- za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha;
 - 75% stawki- za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
 - 60% stawki - za powierzchnię powyżej 100 ha.
- **Preferencje dla spółdzielni:** jeśli o wsparcie ubiega się spółdzielnia produkcji rolnej albo spółdzielnia rolników, progi degresywności będą stosowane łagodniej (proporcjonalnie do liczby członków spółdzielni).
- **Koszty transakcyjne** przysługują:
 - 1) w przypadku interwencji 1 i 2 (cenne siedliska i gatunki na Naturze 2000 i poza) za sporządzenie:
 - dokumentacji przyrodniczej,
 - **części szczegółowej planu działalności rolnośrodowiskowej** przy udziale eksperta przyrodniczego
 - 2) w przypadku wariantu 5.2. *Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin* za wykonania oceny wytworzonego materiału siewnego

KOSZTY TRANSAKCYJNE: INTERWENCJA 1 i 2

Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych za sporządzenie dokumentacji przyrodniczej i planu rs – tak jak w poniżej w tabeli (załącznik)

Koszty transakcyjne		Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych
Koszty transakcyjne w związku ze sporządzeniem dokumentacji przyrodniczej dla siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków o powierzchni:	do 1 ha	400 zł
	powyżej 1 ha do 5 ha	917 zł
	powyżej 5 ha do 20 ha	1834 zł
	powyżej 20 ha do 50 ha	2751 zł
	powyżej 50 ha	3669 zł
Koszty transakcyjne		Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych
Koszty transakcyjne w związku ze sporządzeniem szczegółowej części planu działalności rolnośrodowiskowej dla siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków o powierzchni:	do 1 ha	100 zł
	powyżej 1 ha do 5 ha	393 zł
	powyżej 5 ha do 20 ha	786 zł
	powyżej 20 ha do 50 ha	1179 zł
	powyżej 50 ha	1572 zł

ale suma kwot przeznaczonych na refundację nie może przekraczać 20% wysokości płatności za realizację zobowiązania

! ograniczenia tego nie stosuje się do powierzchni do 1 ha



Dodatkowa płatność „retencyjna” do obszarów przyrodniczych

Rolnikowi/zarządcy może być przyznana **dodatkowa płatność retencyjna** do powierzchni **obszarów przyrodniczych**, która:

- w danym roku została zalana lub podtopiona, co najmniej przez 12 następujących po sobie dni w okresie od dnia 1 maja do dnia 30 września,
 - jest położona na działkach przyrodniczych, na których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach interwencji 1 i 2 (z wyłączeniem muraw)
- o zwartym obszarze w gospodarstwie wynoszącym co najmniej 0,1 ha.

Potwierdzenie zalania lub podtopienia – na podstawie metod satelitarnych prowadzonych przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy)

Wysokość płatności - 280 zł/ha

Dodatkowa płatność do buhaja

Rolnikowi, który realizuje zobowiązanie w ramach wariantu:

6.1.1. Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mleczne,

6.1.2. Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mięsne

może zostać przyznana **dodatkowa płatność do buhaja**, pod warunkiem, że **buhaj**

- w okresie realizacji tego zobowiązania był objęty tym zobowiązaniem,
- został udostępniony **do centrum pozyskiwania nasienia**, w celu pozyskania od niego nasienia.

Do 30 września roku, w którym rolnik ubiega się o przyznanie płatności należy złożyć do ARiMR zaświadczenie potwierdzające, że nasienie zostało pobrane.

Wysokość płatności - 15 131 zł/szt. (lub 60% - jeśli buhaj został udostępniony do centrum pozyskiwania nasienia, jednak nie było możliwe pozyskanie od niego nasienia).

! Uwaga: płatność może być przyznana do danej sztuki zwierzęcia jednorazowo.

Załączniki do wniosku

- W przypadku wariantu **5.2. Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin** do wniosku o przyznanie płatności rók dołącza się:
 - dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego lub materiału siewnego kategorii standard roślin odmian regionalnych, amatorskich lub marginalnych w pierwszym i czwartym roku tej uprawy.
- W przypadku wariantu **7.1. Wieloletnie pasy kwietne** do wniosku o przyznanie pierwszej płatności rók dołącza się dokument potwierdzający zakup mieszanki roślin wykorzystanej do założenia wieloletniego pasa kwietnego (w przypadku gdy rolnik założył wieloletni pas kwietny z wykorzystaniem zakupionej gotowej mieszanki roślin)
- W przypadku wariantu **7.2. Ogródki bioróżnorodności** do wniosku o przyznanie płatności rók dołącza się:
 - dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego lub materiału siewnego kategorii standard roślin odmian regionalnych, amatorskich lub marginalnych w pierwszym i czwartym roku tej uprawy,
 - kopię protokołu przekazania materiału siewnego przez bank genów, jeżeli w ramach tego wariantu jest prowadzona taka uprawa.

Załączniki do wniosku

- W przypadku Interwencji **6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie** do wniosku o przyznanie pierwszej i kolejnych płatności rók dołącza się:
 - kopię dokumentu zawierające wskazanie zwierząt ras lokalnych, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych ras lokalnych oraz oświadczenia różnych podmiotów zaangażowanych w realizację tej interwencji,
 - oświadczenie o zwierzętach, do których rolnik ubiega się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, z podaniem numerów identyfikacyjnych tych zwierząt.

Inne dokumenty, które należy przekazać do ARiMR: interwencje 1-3

- w terminie 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności rś
- kopie stron **planu działalności rolnośrodowiskowej**, na których są zawarte **doprecyzowane wymogi** dla interwencji 1-3 (również w przypadku, gdy te wymogi ulegną zmianie w trakcie kolejnego roku realizacji zobowiązania rśk).
- **oświadczenie eksperta przyrodniczego** (dla interwencji 1 i 2)
 - a) o stwierdzeniu występowania siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków:
 - w wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji, która stanowi podstawę do sporządzenia dokumentacji przyrodniczej,
 - na podstawie działań obligatoryjnych lub fakultatywnych dla siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, określonych w PZO/PO,
 - na podstawie zasięgu występowania dubelta lub wodniczki wynikającego z warstw cyfrowych opracowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
 - b) **o braku potrzeby sporządzenia dokumentacji przyrodniczej**,
 - c) że wymogi realizowanego wariantu są sprzeczne albo nie są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi PZO/PO.

Inne dokumenty, które należy przekazać do ARiMR: interwencje 1 i 2

- w terminie **25 dni** od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności rś (Interwencja 1)
- kopię pisemnego potwierdzenia RDOŚ o możliwości realizacji wariantu jeżeli wymogi są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi PZO/PO kopię pisemnego potwierdzenia RDOŚ o możliwości realizacji **wariantu „ptasiego” na Naturze „siedliskowej”**, dla której nie PZO/PO i nie jest to Natura „ptasia” i obszar ten stanowi trwały użytek zielony wrażliwy pod względem środowiskowym,
- kopię pisemnego potwierdzenia RDOŚ o **możliwości realizacji wariantu ptasiego** (dubelt i wodniczka), jeżeli zasięg występowania dubelta lub wodniczki wynikający z warstw cyfrowych GIOŚ pokrywa się z **Naturą „siedliskową”**.

W przypadku wariantów interwencji 1 i 2 rolnik lub zarządca:

- do dnia 10 października roku, w którym złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rśk potwierdzenie **przesłania kopii dokumentacji przyrodniczej do RDOŚ i do ITP** (do dnia 30 września kopia dokumentacji przyrodniczej ma być przekazana do RDOŚ i do ITP).

Inne dokumenty, które należy przekazać do ARiMR: interwencja 3

- w terminie **25 dni** od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności rś
- oświadczenie doradcy rolnośrodowiskowego, że:
 - a) dla gruntów zadeklarowanych we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rśk w nie ustanowiono w PO/PZO dla danego obszaru Natura 2000 działań obligatoryjnych lub fakultatywnych dla siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków objętego pomocą w ramach interwencji 1.
 - b) wymogi realizowanego wariantu są sprzeczne albo nie są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi określonymi PZO/PO;
- kopię pisemnego **potwierdzenia RDOŚ** o możliwości realizacji interwencji 3 jeżeli wymogi są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi lub fakultatywnymi PZO/PO,
- kopię pisemnego **potwierdzenia RDOŚ** o możliwości realizacji interwencji 3 na Naturze „siedliskowej”, dla której nie PZO/PO i nie jest to Natura „ptasia” i obszar ten stanowi trwały użytek zielony wrażliwy pod względem środowiskowym.

Inne dokumenty, które należy przekazać do ARiMR

- **do dnia 15 lipca kopie stron planu rś**, na których są zawarte informacje m.in. dane rolnika, doradcy rś, eksperta, wykaz działek rolnych/działek przyrodniczych i realizowanych na nich interwencji i wariantów, lata realizacji zobowiązań (pierwszy rok podjęcia zobowiązania) – również **w przypadku zmian planie rś** np. dodanie nowego zobowiązania.
- **do dnia 31 października roku** w ramach wariantu 5.2. *Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin* świadectwo oceny laboratoryjnej materiału siewnego odmian regionalnych, amatorskich oraz marginalnych/informację o wynikach badania materiału siewnego uzyskanego z roślin uprawianych (lub oświadczenie o posiadaniu plantacji nasiennej rośliny dwuletniej lub byliny).



Wnioski transferowe

Możliwość ubiegania się **spadkobiercy** rolnika/zarządcy realizującego zobowiązanie rśk, **następcy prawnego** rolnika/zarządcy realizującego zobowiązanie rśk, **nowego posiadacza stada/gruntów** objętych zobowiązaniem wsparcie rśk o pierwsze i kolejne płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne.

W przypadku przeniesienia posiadania stada lub gruntów objętych zobowiązaniem rśk nowy posiadacz może przejąć i kontynuować to zobowiązanie lub zobowiązanie to może wygasnąć. Przeniesienie posiadania stada lub gruntów nie skutkuje koniecznością zwracania przez poprzedniego właściciela tych gruntów lub tego stada otrzymanych płatności.

System kar w ramach interwencji

System kar w ramach Interwencji obejmuje:

- 1) kary za **przedeklarowanie** powierzchni/zwierząt;
 - 2) kary za stwierdzone uchybienia w **przestrzeganiu wymogów** nakładane na płatności **w roku stwierdzenia uchybień**
 - 3) kary za stwierdzone uchybienia w przestrzeganiu **wymogów** nakładane na płatności otrzymane **w latach poprzednich** - stosowane „różnie” w odniesieniu do wybranych wymogów:
 - na tym samym poziomie uchybienia co w danym roku
 - na zróżnicowanym poziomie (50%, 30%, 10%, 5%)
- 1) kary za **ponowne stwierdzenie** danego uchybienia w latach kolejnych;
 - 2) kary za **nierealizowanie zobowiązania** lub zmniejszenie powierzchni zobowiązania nakładane na płatności otrzymane w latach poprzednich.



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne - INTERWENCJE 1 i 2

Interwencja 1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000

Interwencja 2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000

Cel: Utrzymanie, zapobieganie pogarszaniu się lub przywrócenie właściwego stanu ochrony cennych siedlisk przyrodniczych (tj. zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, zalewowe łąki, selernicowe i słonorośla, murawy, półnaturalne łąki wilgotne, półnaturalne łąki świeże, torfowiska) oraz siedlisk lęgowych ptaków (rycyka, kszyka, krwawodzioba, czajki, dubelta, kulika wielkiego, wodniczki, derkacza), których występowanie jest uzależnione od prowadzenia działalności rolniczej.

Wymogi: stosowanie praktyk przyjaznych środowisku tj. wymogów związanych z ekstensywnym rolniczym użytkowaniem gruntu, obejmujących w szczególności: stosowanie odpowiedniej liczby pokosów, ekstensywny wypas zwierząt, dostosowanie terminów koszenia/wypasu do potrzeb ochrony przyrody.

Stawki płatności (w zależności od wariantu) wynoszą od: 912 zł/ha do 1 612 zł/ha.



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne - INTERWENCJE 1 i 2

Uwzględnienie problemu występowania gatunków niepożądanych

- W przypadku występowania gatunków niepożądanych określonych w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej, **wymogi** poszczególnych wariantów dotyczące: terminów i częstotliwości koszenia, obowiązku pozostawiania części działki rolnej nieskoszonej oraz terminów i intensywności wypasu **mogą być zmienione przez eksperta przyrodniczego**, w zakresie określonym w tej metodyce, jeśli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką zmianę.
- W przypadku wariantów ptasich –**w pierwszym roku realizacji, w sytuacji odtwarzania zdegradowanych siedlisk** (łąki nieużytkowane od wielu lat lub łąki z gatunkami niepożądanymi określonymi w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczej) w uzasadnionych i określonych przez eksperta przyrodniczego przypadkach **dopuszcza się intensyfikację zabiegów** (np. wykonanie 3 pokosów w roku, niepozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej).



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

NOWA INTERWENCJA 3

Interwencja 3. Ekstensywne TUZ na obszarach Natura 2000 – **NOWA**

Cel: ekstensywne użytkowanie rolnicze na trwałych użytkach zielonych na obszarach Natura 2000, aby zapobiec zanikaniu łąk i pastwisk bądź przeciwdziałać intensyfikacji rolnictwa.

Wymogi: Zobowiązanie do stosowania praktyk przyjaznych środowisku tj. wymogów związanych z ekstensywnym rolniczym użytkowaniem gruntu, obejmujących w szczególności:

- stosowanie odpowiedniej liczby pokosów,
- ekstensywny wypas zwierząt,
- dostosowanie terminów koszenia/wypasu do potrzeb ochrony przyrody.

Stawka płatności: 836 zł/ha.



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

INTERWENCJA 4

Interwencja 4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych

Cel: ochrona dawnych odmian drzew owocowych, nieprzydatnych do uprawy towarowej, lecz stanowiących cenne dziedzictwo i zasób genetyczny, a także środowisko życia wielu organizmów.

Wsparcie dotyczy istniejących starych sadów (co najmniej 15 lat po nasadzeniu).

Wymogi: W ramach tej interwencji beneficjenci zobowiązują się do realizacji określonych wymogów obejmujących w szczególności:

- utrzymanie wielogatunkowych lub wieloodmianowych sadów złożonych z drzew owocowych odmian tradycyjnych jabłoni, gruszy, czereśni, wiśni lub śliw (co najmniej 12 drzew: rozmnażanych na silnie rosnących podkładkach, prowadzonych jako pienne drzewa, w wieku od 15 lat, reprezentujących nie mniej niż 4 odmiany lub gatunki),
- odpowiednie użytkowanie i pielęgnację tych sadów,
- co najmniej 75% drzew ma minimalną wysokość pnia 1,20 m (pozostałe 25% drzew, które są niższe, są wliczane do obsady),
- zakaz stosowania środków ochrony roślin (z wyjątkiem dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym).

Lista odmian drzew owocowych zostanie określona w przepisach krajowych.

Stawka płatności: 2 117 zł/ha.



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

INTERWENCJA 5

Interwencja 5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie

- Wariant 5.1. Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin
- Wariant 5.2. Wytwarzanie nasion lub materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin

Cel: zachowanie tradycyjnych i rzadkich w uprawach gatunków roślin rolniczych, warzywnych i zielarskich, a także dawnych odmian oraz miejscowych populacji i ekotypów uprawianych na terenie Polski.

Wymogi:

Wariant 5.1 - uprawa (w pierwszym i czwartym roku uprawy danej odmiany z materiału siewnego kategorii kwalifikowany lub standard), wariant 5.2. - wytwarzanie materiału siewnego oraz uzyskanie świadectwa oceny laboratoryjnej/ wyników badań laboratoryjnych

określonych w przepisach krajowych, zagrożonych erozją genetyczną odmian regionalnych lub amatorskich, odmian gatunków marginalnych, roślin rzadko uprawianych.

Maksymalna powierzchnia wsparcia w ramach wariantów 1 i 2 nie może być łącznie większa niż 5 ha dla gatunku/odmiany.

Stawka płatności: 1 411 zł/ha (wariant 1) lub 1 619 zł/ha (wariant 2).



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

INTERWENCJA 6

Interwencja 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

Cel: zachowanie i gospodarcze wykorzystanie zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich poprzez wsparcie hodowli ras zachowawczych.

Pomoc przyznawana rolnikom realizującym programy ochrony zasobów genetycznych kierowane przez Instytut Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy.

- bydło mleczne* (wsparcie do samic i samców) - 2 738 zł/szt.
- bydło mięsne* (wsparcie do samic i samców) - 1 752 zł/szt.
- konie (wsparcie do samic i samców) - 2 185 - 5 925 zł/szt.
- owce (wsparcie do samic; stawka uwzględnia utrzymanie samców) 500 zł/szt.
- świnie (wsparcie do samic i samców) - 1 335 zł/szt.
- kozy (wsparcie do samic; stawka uwzględnia utrzymanie samców) - 953 zł/szt.

*w przypadku bydła: dotatkowo jednorazowo do danej sztuki płatność rekompensująca koszty udostępnienia samców w celu pozyskania nasienia 15 131 zł/szt.



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

INTERWENCJA 6

Wsparciem będą objęte:

- **bydło** (polskie czerwone, biało-żółte, polskie czerwono-białe, polskie czarno-białe),
- **konie** (koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim),
- **owce** (wrzosówka, świniarka, olkuska, polska owca górska odmiany barwnej, merynos odmiany barwnej, uhruska, wielkopolska, żelaźnieńska, korideil, kamieniecka, pomorska, cakiel podhalański, merynos polski w starym typie, czarnogłówka, owca pogórza, **polska owca górska i biało-żółta owca mięsna**)
- **świnie** (puławska, złotnicka biała, złotnicka pstra),
- **kozy** (koza karpacka, **koza kazimierzowska i koza sandomierska**).

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

NOWA INTERWENCJA 7

Interwencja 8.7. Bioróżnorodność na gruntach ornych - NOWA

Cel: wzbogacenie bioróżnorodności i krajobrazu wiejskiego oraz zapewnienie miejsca bytowania oraz bazy pokarmowej dla organizmów pożytecznych, w tym owadów zapylających i ptaków krajobrazu rolniczego.

Wariant 1. Wieloletnie pasy kwietne

Wymogi: wysiew mieszanek na gruntach ornych wielogatunkowych (min. 10 gatunków, w tym roczne i wieloletnie) w formie pasów o szerokości od 3 do 9 m i powierzchni co najmniej 0,1 ha, a następnie utrzymanie wieloletnich pasów kwietnych. Termin wysiewu mieszanki: od 15 sierpnia do 31 października (w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia realizacji zobowiązania) lub od 1 kwietnia do 15 maja. Koszenie 50% powierzchni pasa raz w roku w terminie od 1 września do 31 października; w dwóch kolejnych latach należy pozostawić nieskoszony inny fragment pasa; zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy), udział powierzchniowy roślin z gatunków z rodziny traw wynosi nie więcej niż 20%.

Stawka płatności: 2 342 zł/ha.

Wariant 2. Ogródki bioróżnorodności

Wymogi: Uprawa roślin przewidzianych do wsparcia w ramach wariantu 2. *Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin w rolnictwie* (min. 3 gatunki) oraz roślin zielarskich (min. jeden gatunek) i warzywnych (min. jeden gatunek) określonych w przepisach krajowych oraz materiałów pozyskanych z kolekcji banków genów; wykorzystanie minimum 20 gatunków; powierzchnia uprawy któregośkolwiek z uprawianych gatunków lub odmian, nie może przekraczać 50% powierzchni ogródka bioróżnorodności.

Powierzchnia od 0,1 do 0,5 ha.

Stawka płatności : 3 501 zł/ha.

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

ZAŁĄCZNIKI

- Załącznik nr 1 – „Oдноśne minimalne wymogi, o których mowa w art. 70 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2115/2021 dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz inne odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego”
- Załącznik nr 2 – „Szczegółowe wymogi dla poszczególnych interwencji lub ich wariantów”
- Załącznik nr 3 – „Zawartość Planu Działalności Rolnośrodowiskowej”
- Załącznik nr 4 – „Wykaz upraw, grup upraw, gatunków i odmian roślin, gatunków ptaków, siedlisk przyrodniczych oraz ras zwierząt objętych płatnością rolno-środowiskowo-klimatyczną”,
- Załącznik nr 5 – „Wysokość stawek płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej dla poszczególnych interwencji lub wariantów w ramach interwencji”
- Załącznik nr 6 – „Koszty transakcyjne i wysokość kwoty przeznaczonej na refundację tych kosztów”
- Załącznik nr 7 – „Wysokość współczynników dotkliwości uchybienia oraz współczynników trwałości uchybienia stosowanych do dokonywania zmniejszeń płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych”



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne a ekoschematy

Interwencje przyrodnicze, tj.:

- Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000
- Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000
- Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000

będzie można realizować na jednej powierzchni z ekoschematami:

- Rolnictwo węglowe, praktyka: stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo.



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne a ekoschematy

Zachowanie zasobów genetycznych zagrożonych roślin w rolnictwie będzie można realizować na jednej powierzchni z ekoschematami:

- Rolnictwo węglowe (wszystkie praktyki poza: Ekstensywne użytkowanie TUZ)
- Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji
- Biologiczna ochrona upraw



Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne a ekoschematy

Bioróżnorodność na gruntach ornych Wariant: Wieloletnie pasy kwietne będzie można realizować na jednej powierzchni z ekoschematem Rolnictwo węglowe, praktyka: Zróżnicowana struktura upraw*.

Bioróżnorodność na gruntach ornych Wariant: Ogródki bioróżnorodności będzie można realizować na jednej powierzchni z ekoschematem Rolnictwo węglowe, praktyki:

- Międzyplony ozime / Wsiewki śródplonowe
- Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia
- Zróżnicowana struktura upraw*
- Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji
- Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo.

*powierzchnia pod tym pasem/ogródkiem nie będzie wliczana jako jedna z trzech największych upraw w ramach wymogów tej praktyki



DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ



„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.” Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

